

Lehiaren
Euskal Agintaritza
Autoridad Vasca
de la Competencia

ZAINTZA AMAITZEKO EBAZPENA

LEHIAREN EUSKAL KONTSEILUA LEA/AVC 516-ZEH-2021 ZK.

Osoko bilkura:

Ainara Herce San Martín, presidentea

Rafael Iturriaga Nieva, kidea

Enara Venturini Álvarez, kidea

Ibon Xabier Álvarez Casado, idazkaria

Lehiaren Euskal Kontseiluak (aurrerantzean, LEK), goian adierazi bezala osatuta, 2023ko azaroaren 30ean egindako bileran, honako txosten hau eman du LEA/AVC 516-ZEH-2021 zehapen-espedientea betetzen dela zaintzeko txostenari eta ebazpen-proposamenari buruz. Ibon Álvarez Casado idazkari gisa arituko da bilkura honetan, horretarako ordezkio izendatu baitute lanpostu hori hutsik dagoelako.

AURKIBIDEA:

I. AURREKARIAK.....	3
II. <i>COMPLIANCE</i> , BETETZE PROGRAMEI BURUZ.....	3
III. IKERKETA ZUZENDARITZAREN BALORAZIOA.....	6
1. Printhausen betetze-programaren balorazioa.....	6
2. Emocionaren betetze-programaren balorazioa.....	9
3. Ondorioa.....	12
IV. EBAZPENA EMATEKO ESKUMENA DUEN ORGANOA.....	12
V. EBAZTEN DU:.....	13

I. AURREKARIAK

1. LEA/AVC 516-SAN-2021 zehapen-espedientean, Lehiaren Euskal Kontseiluak (LEK), 2022ko azaroaren 23ko Ebazpenaren bidez, erabaki zuen Lehiaren Defentsari buruzko uztailaren 3ko 15/2007 Legearen 1. artikulua debekatutako arau-hauste bakar eta jarraitu bat zegoela aitortzea, Bilboko Udaleko Kultura Sailaren kultur programaziorako komunikazio- eta publizitate-elementuak diseinatu, egin eta banatzeko zerbitzua kontratatzeko lizitazioetan kolusiozko akordio bat egiteagatik 2015. urteko lizitaziotik 2020. urteko lizitaziora.

2. EMOCIONA SOLUCIONES CREATIVAS SLL eta PRINTHAUS SL enpresei, hots, arau-haustearen egile eta arduradunei, isun bidezko zehapena ezarri zitzaion. Horrez gain, *compliance*-programak ezartzeko jokabide-betebeharra ezarri zitzaion, haiek adierazitako kronogramaren arabera. Programok 2023ko ekainaren 30a baino lehen beteta egon beharko lukete, eta Ikerketa Zuzendaritzari programaren kopia bana bidali beharko diote.

3. Lehiaren Euskal Agintaritzari buruzko otsailaren 2ko 1/2012 Legearen 13.1 c) artikuluen arabera, Ikerketa Zuzendaritzari dagokio, lehiaren defentsaren arloan, zaintzea Lehiaren Euskal Agintaritzaren ebazpenetan ezarritako betebeharrak betetzen eta gauzatzen direla.

4. Ezarritako betebeharra betetz, PRINTHAUS SL enpresak «Araudia betetzeko programa» dokumentua aurkeztu zuen 2023ko ekainaren 30ean, eta EMOCIONA SOLUCIONES CREATIVAS SLL enpresak «Araudia betetzeko plana» dokumentua aurkeztu zuen 2023ko uztailaren 4an.

5. Isuna 2022ko abenduaren 6an ordaindu zuen EMOCIONA SOLUCIONES CREATIVAS SLL enpresak, eta 2023ko urtarrilaren 2an PRINTHAUS SL enpresak.

II. COMPLIANCE, BETETZE PROGRAMEI BURUZ

6. *Compliance*-ren kudeaketari dagokionez, oro har, Estandarizaziorako Nazioarteko Erakundeak egiten dituen ISO arauetan nazioarteko estandarrak jasotzen dira, eta, Espainian, UNE arau bihurtzen dira. Horien artean, honako hauek ditugu:

- Zigor Compliance-ko ISO 19601 araua, honela ekarria: UNE 19601:2017 «Zigor Compliance-ko kudeaketa-sistemak».
- Eroskeria prebenitzeko ISO 37001 araua, honela ekarria: UNE-ISO 37001:2017 «Eroskeriaren aurkako kudeaketa-sistemak».
- ISO 37301 araua, zeharkako compliance ziurtagarriaren munduko estandarra, honela ekarria: UNE-ISO 37301:2021 «Compliance-ko kudeaketa-sistemak».

- ISO 37002 araua, salaketa-kanalen kudeaketa-sistemak, compliance sistemaren zati gisa, honela ekarria: UNE-ISO 37002:2021 «Irregularitasunak salatzeko kudeaketa-sistemak».

7. Aipatutako arauetan jasotako *compliance*-ko kudeaketa-estandarretan ezarritako betekizun guztien artean, honako funtzio hauek nabarmendu behar dira, aurkeztutako *compliance*-programak baloratzeko erreferentziazat hartzen direnak:

- Erakundeak lan egiten duen testuingurua aztertzea.
- Erakundeei eragiten dieten betebeharrak nagusiak identifikatzea eta horiek ez-betetzearen arriskuak ebaluatzeko ariketa bat egitea, ez-betetzeak eta arau-hausteak saihesteko.
- Compliance-politika bat ezartzea
- Goi-zuzendaritzaren, gobernu-organismoaren eta compliance-funtzioaren erantzukizunak ezartzea.
- Kudeaketa-sistemari baliabideak ematea.
- Betetze-kultura sustatzea, zentzu zabalean, langileen prestakuntza eta sentsibilizazioa indartuz.
- Kontrol hauek ezartzea: kontrol finantzarioak eta ez-finantzarioak, behar bezalako ardura, komunikazio-bideak, salaketen ikerketa, auditoretza, aldizkako jarraipena, urteko berrikuspenak, etab.
- Erakundeko lider nagusien konpromisoa ikusaraztea eta, aldi berean, kontrol-mekanismo egokiak ematea.
- «Betetze-funtzioa» indartzea, erakundeen iraunkortasunerako geroz eta garrantzitsuagoa den funtzio gisa.
- Hirugarrenen aurrean betetze-konpromisoa agerian utzi ahal izatea.

8. Lehiaren zuzenbidearen esparruan, enpresei ezarritako *compliance*-programa implementatzeko betebeharraren epea igaro ondoren, 2023ko azaroaren 22an, onartu egin da «UNE 19603 araua, lehia askearen arloko *compliance*-ko kudeaketa-sistemak. Betekizunak, eta erabilerarako orientazioa».

9. Europako Batzordeak, 2012an, lehiaren defentsari aplikatutako *compliance*-ri buruzko irizpideak argitaratu zituen¹. Irizpide horien artean honako hauek daude:

- EBren lehia-arauak urratzeko arriskurik handiena duten eremuen azterketa sakona (faktoreak: jarduera-sektorea, enpresaren eta lehiakideen arteko elkarrekintza-maiztasuna/-maila eta merkatuaren ezaugarriak: enpresaren eta lehiakideen posizioa, arrisku berezian dauden langileak).
- Enpresak bere antolamendu-egitura osoan duen betetze-estrategiaren berri ematea (goi-zuzendaritzaren babes nabaria, enpresaren tamainak behar beste baliabide erabiltzea eta programaren sinesgarritasuna bermatzeak dakarren arriskua).
- Langileak estrategiara atxikitzeko hartutako babes-neurriak (hartu-agiria prestakuntzaren ondoren; pizgarri positiboak, hala nola betetze-betebeharrak lanpostuaren deskribapenaren parte izan daitezkeela; zehapenak, barne-arauak ez betetzeagatik).

¹ Europako Batzordea, Lehiaren Zuzendaritza Nagusia, *Compliance matters: what companies can do better to respect EU competition rules*, Argitalpen Bulegoa, 2012, <https://data.europa.eu/doi/10.2763/60132>

- *Informazio-mekanismo argiak sartzea (nor den betetzearen arduraduna, zuzendaritzari zuzenean jakinaraziko diona, epeak ezartzea, jarduteko moduari buruzko orientabide zehatzak).*
- *Programa aldizka berrikustea (harremanetarako puntuak identifikatzea; mekanismo argi bat, langileek politikaren eguneratzeak edozein unetan idatziz eskura ditzaketela bermatzen duena).*
- *Jokabideak hautemateko kontrolak (prebentzio-kontrolak eta a posteriori auditoretzak, edo biak konbinatzea, betetze-estrategia eraginkor batek emandako hautemate-mekanismoak).*

10. Batzordeak betetze-programei buruz duen jarrerari dagokionez, honako hau ezarri du:

- *Betetze-programak konpainiaren neurrira egin behar dira.*
- *Ez da lehiaren agintaritzen egitekoa aholkularitza formala ematea edo betetze-programa indibidualak onartzea*
- *Betetze-programa bat izatea ez da nahikoa lehia-arau bat hautsi izanari aurre egiteko; enpresek ez dituzte tresna abstraktu eta formalistatzat hartu behar, aldiz, guztiaren gainetik, beren helburua arau-hausteak saihestea da.*
- *Betetze-programa bat izatea ez da inguruabar aringarritzat hartuko (ez eta astungarritzat ere, baldin eta kontrol-agintariek arau-hauste bat dagoela ondorioztatzen badute).*

11. LEA/AVCK², 2019an, «Compliance-gida» argitaratu zuen. Gida horren helburuak honako hauek dira: agerian jartzea lehia askearen aurkako jarduketak, ohikoenak kontuan hartuta; identifikatzea enpresei eragiten dieten arriskuak; eta jarraibide batzuk ematea, enpresek arau-hausteak prebenitu ahal izan ditzaten betetze-programak eginez, kontuan hartu beharreko elementuak adierazita.

12. Gida honen arabera:

- *Lehia-arloko betetze-programaren helburu nagusia, lehiaren arauen arau-hauste posibleekin erlazionatutako arriskuak identifikatzea eta horien ondorioak bideratzeko edo/eta leuntzeko neurri zuzentzaileak hartzea da.*
- *Enpresa barruan lehia-arloko kultura efizientea ezartzeko helburua duen jarduketa protokoloa da, hauen bitartez: enpresa-erakunde osoa Lehia Zuzenbidean eta arau-hausteak prebenitzen lagunduko duten jardunbide egokietan prestatzea; eta lehiaren kontrako jokabide posibleak hautemateko prozedurak ezartzea eta kalteak murrizteko neurri zuzentzaileak aplikatzea.*
- *Ez da Lehia Zuzenbidea errespetatzearen itxurak egiteko dokumentu hutsa.*
- *Ez da prozedura estandar bat, enpresa jakin baten ezaugarri espezifikoetara egokitua baizik.*
- *Ez da barne-arauen multzo bat, edota zaintza-neurri orokorren multzo bat.*
- *Enpresek zeinek bere ezaugarrien araberako programa espezifikoa behar dute, eta betetzera bideratzen diren baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak enpresaren tamainaren eta egituraren arabera izan behar dira.*

² https://www.euskadi.eus/contenidos/documentacion/avc_guia_15/eu_def/adjuntos/Lehiaren-alorrean-betetze-programak-ezartzeko-gidaliburua.pdf

13. MLBNk³, 2020an, «Lehiaren defentsari buruzko betetze-programen gida» argitaratu zuen. Gida horrek betetze-programa baten kasuan kasuko eraginkortasuna baloratzeko ebaluazio-irizpideak adierazten ditu, bereziki kontuan hartuta enpresaren baliabideak eta lehia babesteko arau-hausteen ondoriozko arriskuekiko zer-nolako esposizio-maila erreala edo potentziala duen.

Horren arabera, betiere enpresari dagokio bere betetze-programaren eraginkortasuna eta egokitasuna baloratzeko egokitzen jotzen dituen irizpideak azaltzea.

14. Hauek dira adierazitako irizpideak:

- *Administrazio-organoen eta/edo enpresako zuzendari nagusien inplikazioa.*
- *Konpainiako langileen prestakuntza eraginkorra, kasu bakoitzean bakoitzaren jardueraren eremura eta funtzioetara egokitua (gertuko laguntzaileei dagokienez, prestakuntza-estrategia baloratuz), eta prestakuntza-estrategiak irisgarria, moldagarria, neurgarria eta egiaztagarria izan beharko luke.*
- Ez da eraginkortzat jotzen lehia babesteko arauak buruzko oinarritzko nozio batzuen zirriborroa egitera mugatzen den prestakuntza-estrategia estandarra.*
- *Salaketa-kanal bat egotea, prestakuntza-estrategia eraginkor batekin, zeinak salatzailea errepresalia posibleetatik babestu, eta anonimotasuna mantendu ahal izango baitu.*
- *Betetze-politikak diseinatzeko eta kontrolatzeko arduradunaren independentzia eta autonomia. Betetze-programaren helburua enpresako langile guztiei erabakiak hartzen eta bere funtzioen esparruan arriskuak identifikatzen laguntzeko irizpideak ematea izan behar da.*
- *Arriskuak identifikatzea eta kontrol-protokoloak edo -mekanismoak diseinatzea. Enpresa bakoitzean eta hura osatzen duen unitate bakoitzean dauden arriskuak ebaluatzea (berariaz identifikatu, aztertu eta baloratzea), eta arriskuen mapa sortzea. Mapa horrek, gutxienez, honako hauek adierazi beharko lituzke:*
 - *Negozio-arloak, negozio-prozesuak eta lehia-arauak hausteko arrisku handiena duten antolakundeko pertsonak.*
 - *Arau-haustea gauzatzeko probabilitatea.*
 - *Arau-haustea enpresan eta bertako langileengan izango lukeen eragina (zehapenak enpresari, zigorak zuzendariei, ospea, administrazio publikoekin kontratatzeak debekua, kalte eta galerengatik kalte-ordainak, lege-kostuak, etab.).*

III. IKERKETA ZUZENDARITZAREN BALORAZIOA

1. Printhaussen betetze-programaren balorazioa

15. PRINTHAUS SL enpresak aurkeztutako dokumentuari dagokionez, «Araudia betetzeko programa»k, 3. puntuan, erakundeak zer testuingurutan jarduten duen

aztertzen du, jarduerari, egiturari, langileei eta funtzioei dagokienez, 27 enplegatu dituen enpresa bat izanik.

Beraz, Europako Batzordeak argitaratutako irizpideen arabera, betetze-programa dagokion konpainiaren neurrira egina dagoen aztertu behar da.

16. 4. puntuan («Betetzearen ardura duen organoa»), «Betetze-batzordea» ezartzen du, 2023ko maiatzaren 11n eratua, bitarteko eta baliabidez hornitua:

- Enpresako administrazio-kontseilua osatzen ez duten hiru pertsonak osatzen dute.

Honako eginkizun hauek ezartzen dizkie:

Erakundearen prebentzio-eredua eta zaintza zein kontrola kudeatzea.

Informazioa eta prestakuntza.

Eredua berrikustea.

Salaketan eta barne-ikerketan kanala kudeatzea.

Hori horrela, organo bat sortu da eta arduradun batzuk izendatu dira programa eraginkorra dela eta zaintzen dela bermatzeko. Hala, organo hori autonomiaduna da betetze-politikak kontrolatzeko, arriskuak prebenitzeko eta hautemateko protokoloak eta mekanismoak kudeatzeko, salaketak kudeatzeko, barne-prozeduraren bidez, eta programan prestatzea eta programa eguneratzea eta berrikustea aurreikusten da.

Kanal etikoa kudeatzeko protokoloa ere sartzen da, informazioa bidaltzeko kanal bat ezarriz, konfidentziasuna bermatuz, Betetze Batzordeak jasoko duela bermatuz eta egin beharreko jarduerak jasoz. Txostena igortzeko epea hiru hilabetekoa izango da. Protokoloa 2023ko uztailaren 1ean jarri zen indarrean.

17. 5. puntuan («Zigor-arriskuen ebaluazioa») arriskuen azterketa eta mapa egiten ditu:

- Zigor Kodearen arabera enpresaren erantzukizun penala eragin dezaketen delitu guztiak dira abiapuntua, besteak beste, hauek:

- Arrisku ertaineko probabilitatearekin, negozioetako edo administrazio publikoekiko harremanetako ustelkeriari buruzkoak (286. art.).

- Probabilitate txikiarekin, kontsumitzaileen aurkako delituei buruzkoak (281.-286. artikulua).

- Probabilitate txikiarekin, eroskeria (424. art.).

- Arriskuen mapa modu grafikoan aurkezten du.

Arrisku horiekiko esposizioari dagokionez, lehiaren arloko betetze-protokolo bat aipatzen da negozioetako ustelkeria-delituei buruzko paragrafoan, administrazio publikoarekiko kontratazioei erreferentzia eginez.

18. Lehen arloko arriskuen mapa espezifiko bat erantsi da. Bertan, mota eta jokabide posibleak deskribatu dira, jokabide horiek zer arlotan gerta daitezkeen azaldu da eta

gertatzeko probabilitatearen eta inpaktu-mailaren araberako arriskuaren balorazioa ere egin da.

19. Kontrol-neurriak ezartzen ditu 6. puntuan («Arriskuak eta kontrolak»), eta, besteak beste, negoziotako ustelkeria-kasuetarako aurreikusten da:

- *Administrazio bakoitzak kontratazio bakoitzean ezarritako betekizunak zorrotz betetzea.*
- *Sektore publikoarekiko harremanetan ustelkeria debekatzeko protokolo bat ezarri da.*
- *Lehiaren arloan, arlo horretako betetze-protokoloa onartu da, eta arlo bereko prestakuntza eman zaio erakundeko erabakiak hartzen dituen taldeari eta kudeaketa-taldeari.*

Lehen hurbilketa batean, lehiaren arloko kontrol-protokolo edo -mekanismoak diseinatu direla esan liteke.

20. 7. puntuan («Politikak eta protokoloak»), *compliance*-politika bat ezartzen du.

- *Kudeaketa-kode etiko orokorraren 3. puntuan lehia askea errespetatzea jasotzen da.*
- *Enpresa-mailako deklarazioak adierazten du merkatuan bidegabeak diren abantailak sortzen dituzten akordioak lortzea saihestu nahi dela, eta lehiakideei ez zaiela gai sentikorrei buruzko informazioa transmititu edo jakinarazi nahi, hala nola kontratuen prezio eta klausulen ingurukoa. Horrez gain, lehia-informaziorako bitarteko etikoak aipatzen ditu.*

Bere estrategiaren alderditzat har daiteke, «Misioa, ikuspegia eta helburua» puntuan sartuta dagoelako (helburu eta hobekuntza-mekanismo gisa), lehiako arauak haustea eragiten duten jokabideak identifikatzen dituelako eta arriskua konpontzeko edo arintzeko zuzenketa-neurriak ezartzen dituelako.

21. 7.6 puntuan, lehiaren arloko protokolo bat jasotzen du, besteak beste, honako puntu hauek dituen:

- *Xedapen orokorrak.*
- *Debekatuta dauden lehiaren aurkako jardunbideak deskribatzen ditu: kolusiozko jokabideak, nagusitasunezko posizioaren abusua eta lehia faltsutzea egintza desleialen bidez.*
- *Jokabide-jarraibide orokorrak ezartzen ditu, eta lehiakideekiko harremanetan eta akordioetan debekatuta eta baimenduta dauden jokabideak zein diren adierazten du.*
- *Kontratazio publikoari buruzko arau espezifikoak ematen ditu, eta jokabide-jarraibide orokorrak ezartzen ditu, lizitazio publikoetan lehiatzerakoan debekatuta eta baimenduta dauden jokabideak zein diren adieraziz.*

Hortaz, protokolo horretan identifikatzen dira enpresaren barruan lehia murrizten duten jokabideen arriskuak, eta jokabide horien arriskuak minimizatzeko jarduteko moduak ezartzen dira.

22. 7.2 puntuan, «kanal etikoa kudeatzeko protokoloa» ezartzen du: arau-haustek prebenitzeko, aurkitzeko eta zuzentzeko, Etika eta Betetze Batzorde bat ezartzen da,

helbide elektronikoa duena, konfidentzialtasuna bermatzen duena 2/2023 Lege Organikoa aplikatuta eta ikerketa-prozedura aktibatuta.

Delituak prebenitzeko ereduari buruzkoa izan arren, ulertu behar da lehiaren arloko betebeharrak barnean hartuta daudela. Beraz, bete egiten dira salaketa-kanalak ezartzea eta programaren erantzulearekin zuzeneko komunikazio-kanal bat ezartzeko gomendioa, hots, mekanismo arin eta eskuragarriak eta aurrez ezarritako prozedura espezifikoa.

23. Diziiplina-neurriak ezartzen ditu 8. puntuan («Diziiplina-araubidea»), eta sektoreko hitzarmen kolektiboan jasotakoetara igortzen du.

Barneko diziiplina-neurriek, oro har, delituak prebenitzeko eredutik eratorritako betebeharrak ez betetzeari egiten diote erreferentzia; izan ere, ulertzen da lehiaren arloko protokoloan zehaztutako betebeharrak ere barne hartzen dituztela, enpresaren diziiplina-araubidea aktibatuz lan-zuzenbidearen esparruan. Hori disuasio-eragina duen neurri bat da, langileei lehia askea errespetatzen dezan sustatzeko.

24. 9. puntuan («Egiaztapena eta eguneratzea»), urteko berrikuspena eta, orokorrean, zigor-arloko prebentzio-ereduaren aldaketak ezartzen dira, inguruabarrek hala gomendatzen dutenean, arau-aldaketek, adibidez.

25. Betetze-kulturaren eta kanpoko hirugarren batek langileei emandako lehiari buruzko prestakuntza jasotzen duten eranskinak ditu, bertaratutakoek sinatutako bertaratze-justifikazioarekin.

26. Txosten honen II. puntuan adierazitako irizpideak betez, enpresaren ezaugarriekin eta tamainarekin bat datorren programa bat aurkeztu da, langileentzat eskuragarri jarrita eskuliburua. Programan honako hauek jasotzen dira: eguneratzea, arrisku penalen mapa eta horien azterketa, langileei lehiari buruzko berariazko prestakuntza ematea (onurak eta ez-betetzearen arriskuak, eta lehiaren zuzenbidearen ikuspegitik lege kanpoko jokabideak azaltzea), betetze-programaren eta salaketen barne-kanala kudeatuko duten arduradunak esleitzea, arriskuak minimizatzeko jarduketa-protokoloak eta barne-diziplinako neurriak ezartzea.

2. Emocionaren betetze-programaren balorazioa

27. «Araudia Betetzeko Plana»k, EMOCIONA SOLUCIONES CREATIVAS SLL enpresak aurkeztutako dokumentuak, IV. puntuan («Erakundearen testuingurua») erakundeak zein testuingurutan jarduten duen aztertzen du jarduerari eta egiturari dagokienez, eta langileak eta haien funtzioak identifikatzen ditu. Enpresa txikia da, 6 langilekoa.

Beraz, kontuan hartu behar da ea Europako Batzordeak argitaratutako irizpideen arabera ere betetze-programa dagokion konpainiaren neurrira egina dagoen.

28. V. puntuan («betetzearen organo arduraduna») ezartzen du «Betetze-batzordea» izango dela betetzearen arduraduna, bitartekoz eta baliabidez hornituta, eta eranskinean eratze-agiri bat ageri da, kideek sinatua:

- Bi pertsonak osatzen dute, eta horietako bat sozietatearen administratzailea da (dena den, kontuan izan behar da enpresa txikia dela, eta egun 6 langile dituela).

- Bere funtzioak ezartzen ditu: erakundeko langileen prebentzio-eredua eta zaintza eta kontrola kudeatzea; informazioa eta prestakuntza; eredia berrikustea; salaketen eta barne-ikerketen kanala kudeatzea.

Bi arduraduneko organo bat sortzen da, programa eraginkorra dela eta gainbegiratzen dela bermatzeko, eta arriskuak prebenitzeko eta hautemateko protokoloak eta mekanismoak kudeatzeko funtzioa izango du, salaketak kudeatzeko barne-prozeduraren bidez, bai eta eredia berrikustekoa ere. Dena den, betetze-politikak kontrolatzeko independentzia arriskuan jar daiteke, kideetako bat administrazio-organoko sozietate-administratzailea denez gero.

Puntu honetan, eta enpresaren tamaina kontuan hartuta, zuzendari nagusien adierazpen publiko bat jasotzen da, lehia defendatzeko arauen hausterik ez onartzeko.

29. VI. puntuan («Zigor-arriskuen ebaluazioa»), arriskuen azterketa eta mapa egiten ditu:

- Zigor Kodearen arabera enpresaren erantzukizun penala eragin dezaketen delitu guztiak dira abiapuntua, besteak beste, hauek:

- Probabilitate ertainarekin, merkatuaren eta kontsumitzaileen inguruko delituei buruzkoak (281.-286. artikulua).

- Arrisku ertaineko probabilitatearekin, negozioetako ustelkeriari buruzkoak (286. artikulua).

- Arrisku txikiko probabilitatearekin, eroskeria delitua (419. artikulua eta hurrengoak).

- Delituen katalogoan lehia askea urratzearekin zerikusia dutenak bereziki kontuan hartuko direla adierazten dute, honako artikulua hauetan jasotzen direnak: 262. (manipulazioa lizitazio publikoetan), 281. (prezioak aldatzea), 284.1 (ustelkeria pribatuaren delitua), 286. (merkataritza-transakzioetako ustelkeria-delitua) eta 424. (eroskeriari buruzkoa), maila ertaina gainditzen ez bada ere.

- Probabilitate txikiarekin, eroskeria (424. art.).

- Arriskuen mapa modu grafikoan aurkezten du.

30. Lehiaren arloko arriskuen mapa espezifiko bat erantsi da. Bertan deskribatu dira lehiaren aurkako mota eta jardunbide ohikoenak (honakoak barne: nagusitasunezko posizioaren abusua, kolusiozko jokabideak: lehiakideen arteko akordio bertikalak eta horizontalak, eta *Bid Rigging*-a) eta jokabide posibleak, jokabide horiek zer arlotan gerta daitezkeen azaldu da eta gertatzeko probabilitatearen eta inpaktu-mailaren araberrako arriskuaren ebaluazioa ere egin da.

31. VII. puntuan («Arriskuak eta Kontrolak»), kontrol-neurriak ezartzen ditu, eta, besteak beste, honako hauek jasotzen ditu:

- Kode etiko bat, bere printzipioen artean lehia leialarena barne hartzen duena, E) 3 puntuan («lehia askearekiko errespetua») legeko estandarrak betetzea ezarritik, betiere saihestuz bidegabeko abantailak sortzea eta lehiakideei prezioei, kontratu-klausulei eta antzeko gai sentikorrei buruzko informazioa helaraztea.

32. - Lehiaren arloan, arlo horretako betetze-protokoloa onartu da, eta arlo bereko prestakuntza eman zaio erakundeko erabakiak hartzen dituen taldeari eta kudeaketa-taldeari.

Lehiaren arloko betetze-programa egitura edo jokabide onen kode integral batean sartzea enpresaren estrategian sartzea izango litzateke. Halaber, lehiaren arloan kontrol-protokolo bat dagoela ikusi da.

33. *Compliance*-politika bat ezartzen du, lehia askearekiko errespetuari buruzko puntu bat barne hartzen duen kudeaketa-kode etiko bat, eta X. puntuan (hamargarrena), jarduteko protokoloen artean, «lehiaren arloko protokolo» bat ezartzen du, honako hauek barne hartzen dituena:

- *Debekatuta dauden lehiaren aurkako jardunbideen deskribapena: kolusiozko jokabideak, nagusitasunezko posizioaren abusua eta lehia faltsutzea egintza desleialen bidez.*
- *Jokabide-jarraitze orokorrak ezartzen ditu, eta lehiakideekiko harremanetan eta akordioetan debekatuta eta baimenduta dauden jokabideak zein diren adierazten du.*
- *Kontratazio publikoari buruzko arau espezifikoak ematen ditu, eta jokabide-jarraitze orokorrak ezartzen ditu, lizitazio publikoetan lehiatzerakoan debekatuta eta baimenduta dauden jokabideak zein diren adieraziz.*

Hemen identifikatzen dira enpresaren zer jokabideek izan dezaketen lehia murrizteko arriskua, eta arrisku horiek minimizatzeko jarduteko moduak ezartzen dira.

34. IX. puntuan («kanal etikoa kudeatzeko protokoloa»), honako hau ezartzen da:

- *Delituak prebenitzeko ereduaren arau-hausteak prebenitzeko, aurkitzeko eta zuzentzeko, Etika eta Betetze Batzorde bat ezartzen da, helbide elektronikoa duena, konfidentzialtasuna bermatzen duena 2/2023 Lege Organikoa aplikatuta eta ikerketa-prozedura aktibatuta.*

Delituak prebenitzeko ereduaren sartzen dira lehiaren arloko betebeharrak. Bete egiten dira programaren arduradunekin zuzeneko komunikazio-bide bat ezartzeko gomendioak, hau da, mekanismo arin eta eskuragarriak, Betetze Batzordeak konfidentzialtasuna, harrera, jarduketak eta txostena bermatzen baititu, eta adierazten da protokoloa 2023ko uztailaren 1ean jarri zela indarrean.

35. Diziiplina-neurriak ezartzen ditu Kode Etikoaren E) apartatuko 11. puntuan, zigor-prebentzioko programatik eratorritako betebeharrak betetzen ez diren kasuetarako, eta sektoreko hitzarmen kolektiboan jasotakoetara igortzen du.

Hedadurari dagokionez, zigor-arloko arau-hausteen katalogoan arreta berezia jartzen zaie lehia-arauei, eta, ondorioz, horiek ere sartu egiten dira. Lan-zuzenbidearen esparruan, enpresaren diziiplina-araubidea aktibatzen dela ikusten da.

36. XII. puntuan («etengabeko hobekuntza»), urteko egiaztapena aurreikusten da, bai eta eguneratzea ere, hala gomendatzen duten inguruabarrak daudenean (arau-aldaketak, kontrol- edo jarduera-egiturari dagozkionak, kontrolen gorabeherak eta arriskuak kudeatzeko prozesuak).

37. Programaren inplementazioa justifikatzen duten eranskinak barne hartzen ditu, bai eta betetze-kulturari buruzko prestakuntza ere, kanpoko hirugarren batek langileei emandako lehiari buruzko prestakuntza eta guzti, bertaratuek sinatutako bertaratze-justifikazioarekin.

38. Txosten honen II. puntuan adierazitako irizpideak betez, enpresaren ezaugarriekin eta tamainarekin bat datorren programa bat aurkeztu da, langileentzat eskuragarri jarrita eskuliburua. Programan honako hauek jasotzen dira: eguneratzea, arrisku penalen mapa eta horien azterketa, langileei lehiari buruzko berariazko prestakuntza ematea (onurak eta ez-betetzearen arriskuak, eta lehiaren zuzenbidearen ikuspegitik legez kanpoko jokabideak azaltzea), betetze-programaren arduradunak esleitzea eta salaketen barne-kanala, arriskuak minimizatzeko jarduketa-protokoloak eta barne-diziplinako neurriak ezartzea.

3. Ondorioa

39. EMOCIONA SOLUCIONES CREATIVAS SLL eta PRINTHAUS SL enpresek, zehapena ordaintzeko ezarritako betebeharra betetzeaz gain, *compliance*-programa bana aurkeztu dute, Lehiaren Euskal Agintaritzaren 2022ko azaroaren 23ko Ebazpena betez.

40. *Compliance*-programei dagokienez, lehia-zuzenbideari buruzko puntua sartu da, bereizitako protokolo eta prestakuntzarekin.

41. Europako Batzordearen irizpideen arabera egindako azterketaren (kontuan hartuta betetze-programaren edukia enpresen tamainari egokitzen zaiola) eta LEA/AVCren eta MLBNren lehiari buruzko betetze-giden arabera, aurkeztutako *compliance*-programak egokiak direla uste da, eta, beraz, ezarritako betebeharra bete dela ebatzi behar da.

IV. EBAZPENA EMATEKO ESKUMENA DUEN ORGANOA

42. LEK-k ebazteko eskumena du, Lehiaren Defentsari buruzko uztailaren 3ko 15/2007 Legearen 41.1 artikulua arabera. Artikulu horrek Lehiaren Batzorde

Nazionalari⁴ esleitzen dio Legean eta hura garatzeko arauetan ezarritako betebeharrak gauzatzen eta betetzen direla zaintzeko ardura, bai eta hura aplikatzeko hartzen diren ebazpen eta erabakiei dagokienez ere.

43. Lehiaren Defentsari buruzko Erregelamenduaren 42.4 artikulua ezartzen duenez (261/2008 Errege Dekretua, otsailaren 22koa), Ikerketa Zuzendaritzak Lehiaren Batzorde Nazionaleko Kontseiluari zaintzaren txostena igorriko dio ezarritako betebeharrak bete diren edo ez adierazi dezan

44. Era berean, Lehiaren Euskal Agintaritzaren otsailaren 2ko 1/2012 Legearen 10.c) artikulua zehapen-prozeduren ebazpenak betetzeari buruzko ebazpena esleitzen dio.

Horren arabera, Ikerketa Zuzendaritzak aurkeztutako proposamen-txostena ikusi ondoren, LEA honako hau

V. EBAZTEN DU:

BAKARRA.- LEAren 2023ko azaroaren 23ko Ebazpenean (LEA/AVC 516-ZEH-2021 espedientea) PRINTHAUS SL eta EMOCIONA SOLUCIONES CREATIVAS SLL enpresei ezarritako betebeharrak bete direla deklaratzeko eta zaintza amaitu dela adieraztea.

Jakinaraz bekie Ebazpen hau Ikerketa Zuzendaritzari eta MLBNri, eta jakinaraz bekie interesdunei (BILBAO DESIGN HUB SL; EMOCIONA SOLUCIONES CREATIVAS SLL; PRINTHAUS SL), eta aditzera eman Ebazpen honek administrazio-bidea amaitzen duela, eta administrazioarekiko auzi-errekurtoa jar dezaketela Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiko Administrazioarekiko Auzien Salan, jakinarazten denetik hasi eta bi hilabeteko epean.

⁴ Ulertu behar da Lehiaren Euskal Agintaritzaren aipamena egiten dela, 15/2007 Legearen 13.1 artikulua betez: Autonomia-erkidegoetan lege hau ezartzeko eskumena duten organoek, beren lurraldean, lege honen 1., 2. eta 3. artikuluetan ezarritako jokabideak aztertzea helburu duten prozeduren betearazpen-eskumenak gauzatuko dituzte, beti ere lege horretan bertan eta Estatuak eta autonomia-erkidegoek lehiaren defentsaren arloan dituzten eskumenen koordinazioari buruzko otsailaren 21eko 1/2002 Legean xedatutakoaren arabera.